הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרל

פָּתַח, * שֶׁיַּעֲמִיד קָנֶה עָלָיו וְעַל הַטָּפַח, (יא) וּכְשֶׁרָה אַף עַל פִּי שֶׁהַקָּנֶה שֶׁעַל גַּבֵּיהֶן אֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן. הַגָּהּ: (יב) וְאִם הַטָּפַח וְהַדָּפָן מַגִּיעַ לַסְּכָךְ, (יג) אֵין צָרִיךְ קָנֶה עַל (ג) גַּבֵּיהֶן (מרדכי (סי' תצ"ח) והגהות מיימוניות פרק ד' (אות ג)). וּמַה שֶּׁנָּהֲגוּ בְּצוּרַת הַפֶּתַח עֲגֻלָּה, הוּא לְנוֹי בְּעָלְמָא (כן כתב המרדכי (שם ס"ק ג) ומהרי"ק (שם אות ג)): **ג [1]הֵיוּ לָהּ שְׁנֵי דְּפָנוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ וּבֵינֵיהֶם מְפֻלָּשׁ,** (יד) **עוֹשֶׂה דָּפָן שֵׁשׁ בְּרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמַשֶּׁהוּ, וּמַעֲמִידוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לְאֶחָד מִשְּׁתֵּי הַדְּפָנוֹת,** (ג) [ג] וּכְשֵׁרָה. (טו) [1]וְגַם בָּזֶה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת צוּרַת פֶּתַח, שֶׁיִּתֵּן קָנֶה מֵהַפַּס עַל הַדָּפָן הָאֶחָד. (טז) [ח]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין זֶה צָרִיךְ צוּרַת פֶּתַח. הַגָּהּ: (יז) אֲבָל אִם אֵיכָא דָּפָן שִׁבְעָה בְּלֹא לָבוּד, אֵין צָרִיךְ כָּאן צוּרַת הַפֶּתַח עַד סוֹף הַכֹּתֶל, (יח) הוֹאִיל וְאֵיכָא דָּפָן שִׁבְעָה שֶׁהוּא שָׁעוּר הֶכְשֵׁר סֻכָּה, (יט) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צְרִיכִים צוּרַת הַפֶּתַח כְּשֶׁהַדָּפָן שְׁלֵמָה. וּמַה שֶּׁנָּהֲגוּ בְּצוּרַת הַפֶּתַח כְּשֵׁשׁ לָהּ דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת, אֵינוֹ אֶלָּא לְנוֹי בְּעָלְמָא (ר"ן (כ: ד"ה להך) והמגיד פרק ד' (ה"ג) וכל בו (סי' עג) ובית יוסף (ד"ה וכתב עוד היכא) בשם מרדכי (שם)): **ד [ט]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דָּפָן אֶמְצָעִי כְּנֶגְדָּהּ, אֲבָל הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ** (כ) **בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר, רָחוֹק מִדָּפְנוֹת הֶחָצֵר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהּ אֶלָּא שְׁתֵּי דְּפָנוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ,** (כא) **דַּי לָהּ בְּתִקּוּן הַמַּתִּיר כְּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ"ם: ה [י]כְּשֶׁהִכְשִׁירוּ בִּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת * הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ"ם בְּטָפַח וְצוּרַת פֶּתַח, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ בִּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת פְּתָחִים הַרְבֵּה שֶׁאֵין בָּהֶם צוּרַת פֶּתַח**

[1] שם וּכְרַבִּי סִימוֹן (אָמַר) [וְאִיתֵימָא] רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי.

[ח] הִרְא"ש שָׁם (פ"א סי' ו) בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים וְשָׁכֵן דַּעַת הָרִי"ף (כ:), וְהָרַמְב"ם (פ"ד ה"ג), וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן (שם ד"ה להך). [ט] שָׁם בְּשֵׁם יֵשׁ שֶׁפָּקְפּוּ כָּךְ. [י] רַ"ן (ג. ד"ה ואמר הראשון)) מַהָא דְּאָמְרִינַן בְּגִמָּרָא שָׁם (ז:).

בְּאֵר הֵיטֵב

וּבְיוֹד אֶהָרן (הגה"ט) סִימָן תרכ"ט: **ב** (ב) **גַּבֵּיהֶן.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁכָּתַב לְהַחְמִיר: **ג** (ג) **וּכְשֵׁרָה.** וּבְסֻכָּה גְּדוֹלָה שֶׁהַשְּׁלִישִׁית רְחוֹקָה מִמְּנָה יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה צְרִיךְ עַיֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַפֶּתַח וְכוּ'. כְּדֵי לְהַשְׁלִים שִׁעוּר הַכֹּתֶל. וְעַיֵּן בְּב"ח (ס"ב) שֶׁכָּתַב דְּזֶה הוּא מִדְּרַבָּנָן, (ה) אֲבָל הַטָּפַח מֵרֹחַ שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא: **(יא) וּכְשֵׁרָה.** וְאָז (ו) מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּתוֹכוֹ וּלְהוֹצִיא מִן הַבַּיִת דֶּרֶךְ חַלּוֹן הַפָּתוּחַ לְסֻכָּה בְּשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָגּ, דְּאַף עַל גַּב דִּבְשְׁאָר שַׁבָּתוֹת אָסוּר לְטַלְטֵל אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ תִּקּוּן בְּרוּחַ רְבִיעִית, מִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָגּ אוֹמְרִים מִגּוֹ דְּהָנֵי דָּפָן לְעִנְיַן סֻכָּה הָנֵי נַמֵּי דָּפָן לְעִנְיַן שַׁבָּת. (ו) וּמִכָּל מָקוֹם שְׁלָא בְּשַׁעַת הַדְּחָק רָאוּי לְהַחְמִיר: **(יב) וְאִם הַטָּפַח וְהַקָּנֶה וְכוּ'.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר: **(יג) אֵין צָרִיךְ קָנֶה עַל גַּבֵּיהֶן.** דְּהַסְּכָךְ גּוּפָא יֵחָשֵׁב כְּקָנֶה עַל גַּבֵּיהֶן. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁהִקְשָׁה עַל זֶה מִירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"א), וְדַעְתּוֹ דְּרָאוּי לְהַחְמִיר, מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ נַעֲשֶׂה הַסְּכָךְ לְכָךְ. (ח) אֲבָל הָאַחֲרוֹנִים יִשְׁבוּ קֳשָׁטָן, (ט) וְעַל כֵּן הַסּוֹמֵךְ עַל רַמ"א לֹא הִפְסִיד: **ג (יד) עוֹשֶׂה דָּפָן וְכוּ'.** וּמַה דְּלִמַעְלָה (ס"ב) דֵּי בְּטָפַח, דְּהָתָם (י) הַשְּׁתֵּי דְּפָנוֹת סְמוּכוֹת לְהַדָּדֵי, וְעַל כֵּן דֵּי בַּשְּׁלִישִׁי בְּטָפַח בְּעָלְמָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה דְּהֵם רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה, עַל כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דָּפָן שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמַשֶּׁהוּ וּלְהַעֲמִידוֹ בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לְדָפָן אֶחָד, דְּהָוֵי כִּלְבוּד, וְנֶחְשָׁב כְּאִלּוּ הָיָה דָּפָן שָׁלֵם שֶׁל שִׁבְעָה טְפָחִים סָמוּךְ לַדָּפָן, (יא) וּמְמֵילָא גַּם בָּזֶה יֵשׁ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת סְמוּכוֹת לַהֲדָדֵי כְּמוֹ לְמַעְלָה: **(טו) וְגַם בָּזֶה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת צוּרַת פֶּתַח וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) שֶׁמִּסְתַּפֵּק אוּלַי דַּוְקָא בְּסֻכָּה קְטַנָּה כָּשֵׁר, אֲבָל בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה שֶׁהַשְּׁלִישִׁית רְחוֹקָה מִמְּנָה הַרְבֵּה, לֹא מְהֻנֵּי אֲפִלּוּ עַל יְדֵי צוּרַת הַפֶּתַח. אֲבָל הַרְבֵּה (יג) אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה: **(טז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין זֶה צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח.** דְּלֹא דָּמֵי לְסָעִיף ב', שֶׁשָּׁם הַתִּקּוּן בְּפַס רָחָב טָפַח, שֶׁהַתִּקּוּן הוּא גָּרוּעַ, עַל כֵּן צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח לְהַשְׁלִים הַשָּׁעוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁיֵּשׁ תִּקּוּן טוֹב בְּפַס אַרְבָּעָה, עַל כֵּן סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח. (יג) וְנָכְתְּבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה: **(יז) אֲבָל אִי אֵיכָא וְכוּ' אֵין צָרִיךְ כָּאן צוּרַת הַפֶּתַח.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבָזֶה (יד) לְכוּלֵּי עָלְמָא אֵין צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח, אֲפִלּוּ לַדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה: **(יח) הוֹאִיל וְאֵיכָא דָּפָן שִׁבְעָה וְכוּ'.** אַף שֶׁהַכֹּתֶל שְׁלִישִׁי שֶׁהוּא עוֹמֵד נָגְדּוֹ הוּא מֻרְחָק מִמֶּנּוּ, הוֹאִיל שֶׁעַל כָּל פָּנִים אֵיכָא שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת בַּסֻּכָּה. וּמִסְתַּבְּרָא דְּדַוְקָא אִם הָרְחוֹק הוּא לֹא יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה אַמּוֹת, דְּנֶחְשָׁב זֶה כְּפָתַח, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ה': **(יט) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צְרִיכִים צוּרַת הַפֶּתַח וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּדַפָּן רְבִיעִי: **ד (כ) בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר וְכוּ'.** מְקוֹר דִּין זֶה הוּא מֵהָרַ"ן (ג. ד"ה ואמר הראשון)). וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) שֶׁחוֹלֵק עַל זֶה, (טו) וְדַעְתּוֹ דְּאֵין לְהַתִּיר לְהָרַ"ן אֶלָּא כְּשֵׁשֶׁתֵּי דְּפָנוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ שֶׁל הַסֻּכָּה הֵם עַצְמָם דְּפָנוֹת הֶחָצֵר, דְּבָהָא מְהֻנֵּי דָּפָן אֶמְצָעִי שֶׁל הֶחָצֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ דָּפָן לַסֻּכָּה (כְּגוֹן שֶׁחָצִיוֹ שֶׁל הַסֻּכָּה לְצַד דָּפָן הָאֶמְצָעִי אֵינָהּ מְסֻכָּךְ כְּלָל) שֶׁלֹּא תְּהֵא נִדּוֹנֶת כְּסֻכָּה הָעֲשׂוּיָה כְּמִבּוֹי, אֲבָל לֹא כְּשֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר: **(כא) דַּי לָהּ בְּתִקּוּן הַמַּתִּיר וְכוּ'.** דְּהֵינוּ שֶׁיַּעֲמִיד הַטָּפַח מֵרֹחַ בְּפָחוֹת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ג] וּכְשֵׁרָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּכָתָּה כְּהָנָּה סִימָן כ"ג שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי קָרְבָּן נְתַנְאֵל (פ"א סי' ו אות ל) שֶׁכָּתַב לְהוֹכִיחַ דְּגַם בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה הַדִּין כֵּן, וְתָמֵהַּ עָלָיו מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת, עַיֵּן שָׁם (טז: ד"ה בפחות):

בֵּאוּר הַלָּכָה

הַתּוֹסָפוֹת דַּף ז' עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל סֻכַּךְ עַל גַּבֵּי מָבוֹי וְכוּ' **דְּמוּכָח בְּהָדָיָא דְּהַשְׁפָּח שׁוֹחֵק גַּם כֵּן הוּא מִדִּרַבָּנָן, וּמִדְּאוֹרַיְיתָא דַּי בְּטָפַח הַסָּמוּךְ לְכֹתֶל, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁחָזַר בְּעַצְמוֹ בְּאַשֶּׁל אַבְרָהָם** סָעִיף קָטָן ז':

* **שֶׁיַּעֲמִיד קָנֶה עָלָיו וְעַל הַטָּפַח וְכוּ'.** עַיֵּן בְּרַ"ן (ב: ד"ה ואמר) **דְּבְפָחוֹת מִן שְׁתֵּי דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת וּשְׁלִישִׁית טָפַח וְצוּרַת הַפֶּתַח לֹא מְהֻנֵּי אִם יַעֲשֶׂה כָּל הַדְּפָנוֹת עַל יְדֵי צוּרַת הַפֶּתַח,** דְּאַף עַל גַּב דְּצוּרַת הַפֶּתַח הִיא מְחִצָּה גְּמוּרָה לְעִנְיַן שַׁבָּת וְכֵלָאִים, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן סֻכָּה לָא מְהֻנֵּי אֲפִלּוּ בְּדָפָן שְׁלִישִׁי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּשְׁאָרֵי דְּפָנוֹת, **וְהָעִתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים אֶת דְּבָרָיו. אֲכָל בְּרֹאשׁ** (פ"א סי' לד) **דַּעְתּוֹ דְּמִן הַתּוֹרָה מְהֻנֵּי צוּרַת הַפֶּתַח גַּם כֵּן, אֲכָל מִדְּרַבָּנָן בְּעִינַן דְּוַקָא גַּם טָפַח שׁוֹחֵק** [פְּרֵי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ז']. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ו' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה נעץ):

ה * הָעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ"ם בְּטָפַח וְצוּרַת פֶּתַח וְכוּ'. הִנֵּה לְקַמָּן בְּסָעִיף ו' יְתֻרָּה שַׁבָּת הַמְחֻבֶּרֶת בָּזֶה אֶת דִּבְרֵי הַבְּרַיְיתָא הַשְּׁנִיָּה בְּגִמָּרָא (ז:), עַל כֵּן צָרִיךְ לְהָבִין מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסֻכָּה. וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁבֵּאֲרוּ הַט"ז (סק"ו) וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) אֶת דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב שֶׁכְּשֶׁתְּצְטָרֵף כָּל הַפְּרוּץ וְכוּ' דְּהֵינוּ דַּוְקָא עִם הַפְּרוּץ שֶׁיֵּשׁ בְּשִׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, וּבִשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת הַשְּׁלֵמוֹת עוֹמֵד שָׁהֵן מְרֻבָּה עַל הַפְּרוּץ כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י (ד"ה מה), קָשָׁה, דְּאִם כֵּן גַּבֵּי שַׁבָּת נַמִּי, לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן לְגַבֵּי שַׁבָּת צוּרַת הַפֶּתַח הָוֵי כְּסָתוּם, וְכָל שֶׁכֵּן לְבוּד דִּבְוַדַּאי הָוֵי כְּסָתוּם בְּכָל מָקוֹם, וְגַם קַיְימָא לָן דְּשֵׁלֹשׁ מְחִצּוֹת בְּוַדַּאי הָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד, אִם כֵּן גַּבֵּי שַׁבָּת נַמִּי יִהְיֶה מִן הַתּוֹרָה רְשׁוּת הַיָּחִיד בְּכֹהֲאי גַּוְנֵי. וְעַל רַ"ש גּוּפָא לֹא קָשָׁה לִי, דְּרַ"ש פָּרַשׁ מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסֻכָּה דְּסָגֵי לֵיהּ בְּשִׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן וּשְׁלִישִׁית אֲפִלּוּ טָפַח וְכוּ', רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְקַאֵי זֶה עַל דִּינָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּסָגֵי בְּטָפַח וְאֵינוֹ צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ"ח (ס"ד), וּבְאָפֵן זֶה בְּשַׁבָּת בְּוַדַּאי אֵינוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד אִם יִצְטָרֵף

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) פְּרֵי מְגַדִּים (מ"ז סק"ג), וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּלְהַנִּיחַ צוּרַת הַפֶּתַח עַל יְדֵי עִכּוּ"ם **בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב יֵשׁ לוֹמַר דְּמֻתָּר אִם שָׁכַח לַעֲשׂוֹת קֹדֶם יוֹם טוֹב,** דְּהָוֵי שְׁבוּת דִּשְׁבוּת בְּמָקוֹם מִצְוָה: **(ו)** גְּמָרָא (ז.). וּפוֹסְקִים: **(ז)** כֵּן כָּתַב בְּסֵפֶר חַיֵּי אָדָם (כלל קמו ס"ג) בְּשֵׁם הָרַ"ן (ג. ד"ה גרסי): **(ח)** הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב) וּבְאוּר הַגְּרַ"א: **(ט)** בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"ו): **ג (י)** גְּמָרָא (שם): **(יא)** הָרַ"ן (ב: ד"ה ואמר): **(יב)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ד) וְקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ"א סי' ו אות ל) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב) [עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחַ כֵּן מֵחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה אמר רב אסי)] וּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"י): **(יג)** בַּ"ח (ס"ג) וּבְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(יד)** וּבְזֶה סָרָה קֻשְׁיַת הַט"ז (סק"ה) שֶׁמִּתְפַּלֵּא עַל הַגָּ"ה [אַחֲרוֹנִים]: **ד (טו) אַף שֶׁמָּה אַחֲרוֹנִים יִשְׁבוּ קֳשָׁטָן הַמָּגֵן אַבְרָהָם עַל הַבַּיִת יוֹסֵף** (ד"ה וכתב הר"ן) (עַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) וּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (ד"ה מג"א) וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק"ג) וְכֵן מַשְׁמַע

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כ בְּפֶרֶק (ה׳) [ד׳] מַהֲלוֹכוֹת סֻכָּה (ה״ב).
ל בְּרֵייתָא ד׳ (ע״ב).
מ בְּעֵיָא וְלֹא נִפְשְׁטָא (שם) בְּגִמָּרָא הֲרֵי״ף (ע״ז ראי״ש פ״א סי׳ ו) וּלְחוּמְרָא, כְּרַבָּנָן וְאַלִּיבָּא דְּרַב נַחְמָן, וְכֵן כָּתַב אֲבִי הָעֶזְרִי (ראבי״ה סי׳ תרג) וְרַבִּי יְשַׁעְיָה (הובא בראי״ש שם) וְהָרא״ש (שם). נ רַב שְׁרִירָא גָּאוֹן (הובא ברי״ץ גאות) לְפִי גִּרְסָתוֹ דְּלָא גָּרִיס (בגמרא שם) אִיבָּעְיָא לְהוּ, וְהָרי״ץ גַּאוּת וְהָרַמְב״ם (שם הי״א), וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בְּשֵׁמָם.

שֶׁכְּשֶׁתִּצְטָרֵף (כב) כָּל (ד) הַפָּרוּץ יִהְיֶה מְרֻבֶּה (כג) עַל הָעוֹמֵד, כְּשֵׁרָה, (כד) (רַק שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַפְּתָחִים (ה) (כה) בַּקָּרָנוֹת, * כִּי הַמְּחִיצוֹת צְרִיכִין לִהְיוֹת מְחֻבָּרִים כְּמִין גַּ״ם (ר״ן (שם ד״ה ומ״ש)), (כו) * וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְא בָּהֶם פִּרְצָה יְתֵרָה עַל עֶשֶׂר אַמּוֹת. וְאִם יֵשׁ בָּהּ (כז) צוּרַת פֶּתַח, אֲפִלּוּ בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר. כוּלְהַרַמְבַּ״ם, אֲפִלּוּ יֵשׁ לָהּ צוּרַת פֶּתַח, אִם יֵשׁ לָהּ פִּרְצָה יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר, פְּסוּלָה, אֶלָּא אִם כֵּן עוֹמֵד מֻרְבֶּה עַל הַפָּרוּץ. הַגָּהּ: וְנָהֲגוּ עַכְשָׁיו (כח) *לַעֲשׂוֹת מְחִצּוֹת (ו) שְׁלֵמוֹת, כִּי אֵין הַכֹּל בְּקִיאִין בְּדִין הַמְּחִצּוֹת (כל בו (שם)). וּמִי שֶׁאֵין לוֹ כְּדֵי צָרְכּוֹ לִמְחִצּוֹת, עָדִיף אָז לַעֲשׂוֹת שָׁלֹשׁ מְחִיצוֹת שְׁלֵמוֹת, מֵאַרְבַּע שֶׁאֵינָן שְׁלֵמוֹת (מהרי״ל): ז * לְנָעַץ אַרְבָּעָה קוּנְדָּסִין, בֵּין בְּאֶמְצַע הַגַּג (כט) מ״בֵּין עַל שְׂפַת הַגַּג, וְסָכַךְ עַל גַּבָּן, פְּסוּלָה. יוְיֵשׁ מַכְשִׁירִין בְּנָעַץ עַל שְׂפַת

בַּאֵר הֵיטֵב

ה (ד) **הַפָּרוּץ.** פֵּרוּשׁ חֲשִׁבִינַן הַפָּרוּץ מִשְּׁנֵי רוּחוֹת הַפְּרוּצִים לְגַמְרֵי עִם הַפְּרָצָה שֶׁבֵּחֲלַל הַפְּתָחִים, וְהוּא בִּכְלַל מֻרְבֶּה עַל הָעוֹמֵד שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁנֵי הַמְּחִצּוֹת וְהַסָּפָּח, וְאָז מַתִּיר, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים יִהְיֶה בִּמְחִצּוֹת עַצְמָן עוֹמֵד מֻרְבֶּה עַל הַפָּרוּץ. וְכָתַב הַשַּׁ״ז (סק״ו), נִרְאֶה לִי דְּיֵשׁ חִלּוּק בְּדָבָר, כְּשֶׁאֵין פִּרְצָה גְּדוֹלָה, רַק כָּל הַפְּרָצוֹת כָּל אַחַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ פְּחוֹת מִשְּׁלִשָּׁה, אָז מַתִּיר אֲפִלּוּ בְּפָרוּץ מֻרְבֶּה בְּאוֹתָהּ מְחִצָּה, כֵּיוָן דְּאָמְרִינַן לְבוּד הֲוֵי כָּל הָעוֹמֵד כְּסָתוּם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם יֵשׁ פִּרְצָה אַחַת גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִשְּׁלִשָּׁה טְפָחִים, אֲזַי צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים בְּאוֹתָהּ מְחִצָּה עוֹמֵד מֻרְבֶּה, אֶלָּא הַקּוֹלָא בָּזֶה דְּאַף עַל פִּי שֶׁבִּכְלַל הַפִּרְצָה הַזֹּאת פָּרוּץ מֻרְבֶּה, עַיִן שָׁם: (ה) **בַּקָּרָנוֹת.** פֵּרוּשׁ בְּכָל הַקָּרָנוֹת, אֲבָל אִם שְׁנֵי מְחִצּוֹת מְחֻבָּרִים, שָׁרֵי. מִגַּן אַבְרָהָם (סק״ו): (ו) **שְׁלֵמוֹת.** כָּתַב מֹשֶׁה מֹשֶׁה (סי׳ תחצב), נָהֲגוּ לַעֲשׂוֹת עִגּוּל בְּתוֹךְ הַפֶּתַח, אֲבָל אוֹתָן סְכוֹת הַבְּנִיּוֹת מִשְּׁנָה לְשָׁנָה בְּפֶתַח גָּמוּר, אֵין צָרִיךְ אוֹתוֹ עִגּוּל, וַאֲפִלּוּ מִנַּהֲגָא לֵיכָּא. כָּתַב מֹהֲרִי״ל, מֹהֲרַ״שׁ הָיָה מְסַפֵּק לְמִחְצוֹת הַסֻּכָּה, כְּדֵי לְרֹאשׁ סֵדֶר עֲמִידָתָן שֶׁלֹּא יְשַׁנֶּה מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, וְכֵן הוּא

בֵּאוּר הֲלָכָה

עוֹד פְּרָצוֹת בִּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת הַשְּׁלֵמוֹת עַד שֶׁבַּפְּרָצָה הַגְּדוֹלָה שֵׁשׁ בַּדֶּפֶן הַשְּׁלִישִׁי עִם אֵלּוּ הַפְּרָצוֹת יַחַד לֹא יִהְיוּ עוֹמֵד מֻרְבֶּה עַל הַפָּרוּץ, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ בַּעֲשׂוּיוֹת כְּמִין גַּ״ם בְּטֶפַח וְצוּרַת הַפֶּתַח, קָשֶׁה. וְאַף אִם תֵּימְצֵי לוֹמַר דִּבְשֶׁבֶת נָמֵי, אַף דְּשֵׁלֹשׁ מְחִצּוֹת הֲוֵי דְּאוֹרַיְיתָא, מִכָּל מָקוֹם מִצְטָרֵף הַדֶּפֶן רְבִיעִית הַפְּתוּחָה עִם הַפְּרָצוֹת הַנִּמְצָאוֹת בִּשְׁלֹשׁ הַדְּפָנוֹת, גַּם כֵּן קָשֶׁה, דְּהָלֹא בְּסַךְ הַכֹּל יֵשׁ עוֹמֵד מֻרְבֶּה עַל הַפָּרוּץ, דְּהָלֹא תַּחַת דֶּפֶן רְבִיעִית הַפְּתוּחָה יֵשׁ דֶּפֶן שְׁלִישִׁית שֶׁנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי לְבוּד וְצוּרַת הַפֶּתַח, וְעוֹד יֵשׁ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת שֶׁעוֹמְדָן מֻרְבֶּה עַל הַפָּרוּץ. וְיֵשׁ לוֹמַר דִּבְסֻכָּה הָלֹא דַּי אִם בַּדֶּפֶן הַשְּׁלִישִׁי יֵשׁ טֶפַח מֻרְוָח וְגַם צוּרַת הַפֶּתַח עַד הַשְּׁלֵמָה שִׁבְעָה טְפָחִים, אַף דְּהַדֶּפֶן גְּדוֹלָה וְרַבּוֹ פָּרוּץ וּבִכְדֵי אִם נִצְטָרֵף לָזֶה הַפְּרָצוֹת הַקְּטַנּוֹת שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת בְּוַדַּאי יִהְיֶה הַפָּרוּץ מֻרְבֶּה עַל הָעוֹמֵד, מִכָּל מָקוֹם שָׁרֵי, וּבְשַׁבָּת כְּהָאי גַּוְנָא אֵין שָׁם רְשׁוּת הַיָּחִיד עֲלֵיהָ:

* **כִּי הַמְּחִצּוֹת צְרִיכוֹת לִהְיוֹת מְחֻבָּרִים. וְאִם הַפִּרְצָה הָיָה שָׁם בִּפְחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, שָׁרֵי,** דִּמְחֻבָּרִים מִקְּרֵי עַל יְדֵי לְבוּד [פְּרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ו)]:

* **וּבִלְבַד וְכוּ׳ יִתְרָה עַל עֶשֶׂר אַמּוֹת. מְסַפְּקָנִי אִם עַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטֵּל כָּל הַדֶּפֶן, דְּאוּלַי לֹא מְהֲנֵי רַק דְּעַל יְדֵי זֶה פִּרְצָה חֲשִׁיבָה וְלֹא פֶּתַח וְאָסוּר לֵישֵׁב בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְצֵאת יְדֵי מִצְוָה אַף דִּמְסוּכָּךְ מִלְּמַעְלָה, אֲבָל בְּיִתֵּר הַדֶּפֶן שֶׁנִּשְׁאַר שָׁם שִׁעוּר סֻכָּה וְיוֹתֵר אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי,** דְּלֹא גְּרִיעָא זֶה מֵחָסֵר מִמְּקוֹם הַפִּרְצָה וְהָלְאָה לְגַמְרֵי דְּהֲיָה בְּוַדַּאי כָּשֵׁר הַסֻּכָּה. **וְעַיִן בְּבֵ״ח** (ס״ד) **דְּמַשְׁמַע מִלְּשׁוֹנוֹ דְּעַל יְדֵי זֶה נִפְסַד כָּל הַמְּחִצָּה. וְהִנֵּה סְבָרָתוֹ בְּוַדַּאי אֵמֶת לַהֲלָכָה לְעִנְיַן שַׁבָּת, דְּכֵן הוּא לְדִינָא, אֲבָל בְּעִנְיָנֵנוּ דְּקַיְימָא לָן דְּשִׁעוּר סֻכָּה הוּא רַק שִׁבְעָה טְפָחִים, צָרִיךְ עִיּוּן:**

* **לַעֲשׂוֹת מְחִצּוֹת שְׁלֵמוֹת. עַיִן בְּכֹאוֹר הַיטֵב** (ס״ק טז) **שָׁכַתַב שֶׁלֹּא רָאָה מִי שָׁחַשׁ לָזֶה, וּמִפְּקַפֵּק עַל רְאָיָתוֹ מִמִּשְׁכָּן, עַיִן שָׁם:**

ו * **נָעַץ אַרְבָּעָה קוּנְדָּסִין וְכוּ׳ פְּסוּלָה.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. וְהִנֵּה בִּגְמָרָא (ד:) מַשְׁמַע שָׁם דְּהֲוֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וְלִכְאוֹרָה לְפִי מַה דְּפָסַק הָרֹא״שׁ בְּדֶרֶךְ י״ט (פ״א סי׳ לד) דְּאַף לְגַבֵּי סֻכָּה יוֹצֵא מִן הַתּוֹרָה בְּצוּרַת הַפֶּתַח, אִם כֵּן אֲפִלּוּ אִם סְבִירָא לֵיהּ דְּלָא אָמְרִינַן גּוּד אֵפִיק, אֲמַאי אֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם צוּרַת הַפֶּתַח. וְאֵין לוֹמַר דְּסָבַר לֵיהּ דְּלָא אָמְרִינַן גּוּד אֵפִיק בְּכָל קְרָנוֹתֶיהָ, דְּאָז לֹא יִשָּׁאֵר לוֹ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת מְחֻבָּרוֹת יַחַד, אֲבָל אִם יִרְצֶה לַעֲשׂוֹת פְּתָחִים בִּשְׁאָר קְרָנוֹתֶיהָ וּלְהַשְׁאִיר שְׁתֵּי דְּפָנוֹת מְחֻבָּרוֹת יַחַד, אֵין הָכִי נַמִּי דְּשָׁרֵי: **(כו) וּבִלְבַד וְכוּ׳ יִתְרָה עַל עֶשֶׂר אַמּוֹת.** דְּאָז (כג) אֲפִלּוּ עוֹמֵד מֻרְבֶּה עַל הַפָּרוּץ אָסוּר, דְּנַחְשְׁבַת לְפִרְצָה וְלֹא לְפֶתַח: **(כז) צוּרַת פֶּתַח אֲפִלּוּ בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר.** דְּעַכְשָׁו (כה) פֶּתַח מִקְּרֵי (כה) וְאֵין שָׁם

פִּרְצָה עֲלֵיהָ: **(כח) לַעֲשׂוֹת מְחִצּוֹת שְׁלֵמוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא עַל יְדֵי עֲצוֹת שֶׁל לְבוּד וְצוּרַת הַפֶּתַח. וּבַהֲלָכוֹת שֶׁל רַבִּי יִצְחָק גִּיאוּת רָאִיתִי שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דִּלְמָצָוָה מִן הַמֻּבְחָר בָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת הַסֻּכָּה סְתוּמוֹת מִכָּל רוּחוֹתֶיהָ, וְלֹא יְהֵא מָקוֹם פְּתוּחַ אֶלָּא מְקוֹם הַפֶּתַח בִּלְבַד: ו (כט) **בֵּין עַל שְׂפַת הַגַּג וְכוּ׳ פְּסוּלָה.** וְאַף דִּלְגַבֵּי שַׁבָּת לְכֻלֵּי עָלְמָא (כו) אָמְרִינַן גּוּד אֵפִיק מְחִיצָתָא, לְגַבֵּי סֻכָּה סְבִירָא לְהוּ דְּבָעִינַן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מז) דְּשֵׁם נֶחְשָׁב בְּלָאוֹ הָכִי קְצַת כְּסָתוּם לְדַעַת הַמְחַבֵּר: **ה (י)** ט״ז (סק״ז) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): **(יא)** פְּרִי מְגַדִּים (ריש הסימן): **(יב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **(כ) כֵּן פֵּרְשׁוּ הַפְּרִי מְגַדִּים וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל. וְקָשֶׁה לְפִי פֵּרוּשָׁם מִנַּא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּבָר זֶה, אֵימָא כֵּיוָן דִּבְשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת הַשְּׁלֵמוֹת הָעוֹמֵד מֻרְבֶּה בָּהֶן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״ו), **אֲפִלּוּ אִם הָעוֹמֵד פָּחוֹת מִן אַרְבָּעָה טְפָחִים, כֵּיוָן דְּהַפָּרוּץ מוּעָט מִזֶּה בָּטֵל הַמּוּעָט לְגַבֵּיהּ, וְגַם מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ יְרוּחָם** (נ״ח ח״א) **שֶׁהוֹבִיא בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה ורבינו ירוחם) **מִשְׁמַע בְּהָדְיָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, עַיִן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נָכוֹן יוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הַלְּבוּשׁ שָׁרֵד אֶת דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁכָּתַב דִּבְעִינַן בָּעוֹמֵד שִׁעוּר מָקוֹם, דְּהֵיְינוּ שִׁבְעָה טְפָחִים כְּדֵי הֶכְשֵׁר סֻכָּה. וְנִרְאֶה דְּסְבָרַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם הוּא כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא בְּבֵית יוֹסֵף מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ יְרוּחָם שֶׁיֵּשׁ מִי שֶׁפֵּרֵשׁ כֵּן, וְסְבִירָא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּכֵן הוּא לְדִינָא, דִּבְעִינַן שֶׁעַל יְדֵי צְרוּף כָּל הָעוֹמֵד יִהְיֶה הֶכְשֵׁר**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah